

شناسایی و پراکنش ماهیان در رودخانه های حوضه دز (استان لرستان)

اسماعیل صادقی نژاد ماسوله، حمید رضا عزیززاده ثابت، رضا تیموری، ناصر نجف پور

بزهشکده آبی پروری کشور آبهای داخلی - بندر انزلی، صپ . ۶۶۰، مرکز تحقیقات ماهیان سرد آبی کشور - تنکابن

مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان لرستان، مؤسسه تحقیقات شیلات ایران

پست الکترونیکی مسئول مقاله: sadeghim_e@yahoo.com

استان لرستان با ۲۸۰۰۰ کیلومتر مربع وسعت، ۳۰۷۳ دهنه چشمه، ۳۹۷۸ حلقه چاه عمیق و نیمه عمیق، ۱۵۲۷ رشته قنات، بیش از ۱۲۰۰ کیلومتر مسیر رودخانه های دایمی و با برخورداری از ۵۵۰ میلی متر بارندگی در سال، منابع منحصربفردی جهت توسعه شیلات را در خود جای داده است. شناسایی ماهیان رودخانه های حوضه دز که حدود ۵۰ درصد مساحت استان لرستان را در بر می گیرد طی سالهای ۸۱ - ۱۳۷۹ انجام گردید. شناسایی ماهیان با هدف بهره برداری علمی، اقتصادی و آگاهی از شرایط زیستگاه های طبیعی ماهیان در راستای حفظ و بهره برداری بهینه و استفاده از آن در مطالعات پایه و اطلاعات تنوع زیستی ماهیان جهت بازسازی ذخایر و در صورت امکان تکثیر و پرورش مصنوعی انجام گردید. نمونه برداری با انتخاب ۳۰ ایستگاه در مسیر رودخانه ها و منابع آبی طی سه سال با استفاده از الکترو شوک، تور پرتابی و تورهای گوشگیر انجام گرفت. نمونه های صید شده در آزمایشگاه با استفاده از کلید های شناسایی معتبر تا حد گونه شناسایی گردید. ماهیان بومی شناسایی شده متعلق به ۲۰ گونه، ۱۲ جنس، ۴ خانواده از ۲ راسته می باشند. در میان ماهیان شناسایی شده ۱۵ گونه به خانواده کپور ماهیان Cyprinidae دو گونه به خانواده Balitoridae دو گونه به خانواده گربه ماهیان Sisoridae و یک گونه به خانواده مار ماهیان Mastacembelidae تعلق دارد. ماهیان غیربومی شناسایی شده ۸ گونه و ۸ جنس بوده که در این بین ۲ گونه از آنها آزاد ماهیان با اسم علمی *Salmo trutta fario* که پراکنش آن در دردریاچه گهر و رودخانه گهررود و گونه دیگر *Oncorhynchus mykiss* که پراکنش آن در رودخانه گهر رود، آبرده، سراب شور، سرشاخه های رودخانه تیره بالادست شهر بروجرد از جمله گلرود، ونایی و نیز سرشاخه های رودخانه ماربره از جمله سراب داریاب، دره تخت و همچنین رودخانه زز و ماهرو (بین روستای پیر امام و برد فاتح) می باشد که پس از احداث مزارع پرورش ماهیان سردآبی و در اثر فرار ماهیان پرورشی از مزارع به این منابع آبی طبیعی وارد شده و در صورت عدم رعایت ملاحظات زیستمحیطی، تهدید جدی برای ماهیان بومی می باشد.

کلمات کلیدی: شناسایی - پراکنش - ماهی بومی - دز - لرستان - ایران